

Samen zorgen voor een groene, klimaatbestendige en gezonde leefomgeving

STEENBREEK ADVISEERT

De jury hecht naast biodiversiteit en klimaatadaptatie ook veel waarde aan het verbeteren van de sociale cohesie in wijken. Door samen aan vergroening te werken, ontstaan nieuwe contacten wat weer goed is voor de leefbaarheid van een wijk of buurt. Een gezamenlijke straatactie om voortuinen te vergroenen of het inrichten van een buurt- en/of ontmoetingstuin als voorbeeld. Nu mensen steeds langer thuis blijven wonen, kan een project als sociaal tuinieren interessant zijn. Dit ter voorkoming van verstening wanneer mensen vanwege hun leeftijd moeite krijgen met het onderhoud van hun tuin. Vooral ouderen zijn kwetsbaar voor hitte dus het behouden van een eigen groene leefomgeving is voor de gezondheid belangrijk. Mogelijk zijn er nog kansen om samen met een woningcorporatie of contourdetwern hierop door te pakken.

STEENBREEK CONCLUDEERT

De jury concludeert dat de Componistenbuurt een plek is geworden met meer groen en blijde bewoners. Een plek waar ruimte is voor meer natuur, minder last van hitte tijdens warme zomers, het water kan beter de bodem in waardoor het riool minder wordt belast tijdens piekbuien, de openbare ruimte is beter benut, de verkeersveiligheid is verbeterd, kinderen kunnen lekker buiten spelen en bewoners kunnen elkaar nu op een mooie groene plek in de buitenlucht ontmoeten. Met een integrale aanpak en in samenwerking met bewoners wordt uiteindelijk een groene, gezonde en klimaatbestendige buurt gerealiseerd. De jury realiseert zich dat de eerste plannen voor deze wijk alweer een aantal jaren geleden zijn gemaakt en klimaatverandering gaat nog sneller dan wij allemaal hadden verwacht. Het actief betrekken van bewoners om samen te vergroenen en bewust om te gaan met watergebruik is daarmee alleen maar urgenter geworden. Het project Vergroenen van de Componistenbuurt in Tilburg is een geslaagd voorbeeld in de categorie professionals van de Steenbreektrofee 2022.

Namens de jury

Margot Ribberink
voorzitter

Juryrapport

STEENBREEKTROFEE 2022

CATEGORIE PROFESSIONALS

VERGROENEN COMPONISTENBUURT TILBURG

Stichting Steenbreek organiseert de prijsvraag voor de Steenbreektrofee om innovatieve voorbeelden te laten zien waarbij groen en water op een praktische manier worden benut en die illustreren waar Steenbreek voor staat. Dit zijn initiatieven die betrekking hebben op onder meer de bevordering van de biodiversiteit, gezondheid en sociale cohesie en een positieve bijdrage leveren aan klimaatadaptatie. Deze projecten dienen weer als inspiratie en voorbeeld voor anderen.

Bij Stichting Steenbreek aangesloten gemeenten, waterschappen, provincies en partners kunnen meedingen naar de Steenbreektrofee. In 2022 werden 13 mooie en zeer diverse projecten voor deelname ingezonden. De jury heeft uit de inzendingen in juni 2022 zes projecten genomineerd waaronder het project Vergroenen Componistenbuurt in Tilburg. Dinsdag 26 juli 2022 ging de jury tijdens een digitaal overleg nog wat dieper in gesprek met de initiatiefnemer(s) om mede na het bekijken van het ingezonden filmpje te komen tot een eindoordeel.

De jury van de Steenbreektrofee bestaat uit professionals die elk hun eigen specialisme en kennis hebben.

- **Margot Ribberink**
Voorzitter jury
- **Robert Graat**
Staatsbosbeheer
- **Ans Hobbelink**
AVVN samen natuurlijk tuinieren
- **Madeleen Helmer**
Klimaatverbond Nederland
- **Henk Kuijpers**
Stadswerk
- **Thijs van Mierlo**
LSA Bewoners
- **Jaap Toet**
Gemeente Utrecht

HET PROJECT

De jaren 70 wijk Componistenbuurt stond in 2017 op de lijst voor groot onderhoud aan verhardingen en riolering. In deze wijk met vooral rijtjes huizen (huur en koop) wonen gemiddeld gezien al wat oudere mensen. De openbare ruimte was ingericht met veel straten en pleintjes, vol tegels. Er was veel parkeermogelijkheid in de straten en er werd hard gereden op de brede asfaltwegen. Op enkele centrale plekken lagen versteende speelplekken. Er stonden wel veel bomen maar die bleken niet geschikt voor de zandige bodem of hadden een te kleine groeiplaats. Daardoor waren veel bomen dood of in slechte conditie. De wijk had door de grote hoeveelheid verharding last van hittestress in warme zomers. Kortom: de wijk voldeed niet meer aan de wensen van deze tijd.

Gemeente Tilburg betreft graag bewoners bij groot onderhoud, het is immers hun leefomgeving. Tijdens diverse bijeenkomsten en brainstormsessies zijn de wensen van bewoners opgehaald. Het ontwerp is dus in samenwerking met bewoners gemaakt.

Er zijn kolken verwijderd van trottoirs en pleintjes. De stoepen wateren nu af op het plantsoen. Het zwarte warme asfalt is vervangen door lichtgekleurde klinkers waardoor de temperatuur enkele graden daalt en het water makkelijker kan passeren. Nieuwe bomen hebben goede groeiplaatsen gekregen. Op veel plekken zijn trottoirs versmald waardoor er meer ruimte is voor groen. Het aantal parkeerplaatsen is op verzoek van bewoners gelijk gebleven. Echter door de vakken anders neer te leggen en de wegen soms te versmallen, is ruimte voor groen vrij gekomen. In een straat met verkeersoverlast is eenrichtingsverkeer ingesteld waardoor het ook rustiger en veiliger is geworden. Bewoners zijn na herinrichting echt heel blij met zoveel groen in hun fijne wijk.

STEENBREEK WAARDEERT

De jury heeft grote waardering dat reeds gepland groot onderhoud aan verharding en riolering in de wijk is benut om te komen tot een integrale aanpak ter verbetering. Door buurtbewoners de gelegenheid te geven invloed uit te oefenen op de openbare ruimte door mee te praten en mee te beslissen over de inrichting van hun straat, buurt of wijk, ontstaat betrokkenheid en een verantwoordelijkheidsgevoel bij bewoners. Bewoners hebben deze inspraak als prettig ervaren. De vraag naar meer groen kwam nadrukkelijk ook vanuit de bewoners. Wel met de kanttekening dat het aantal parkeerplaatsen gelijk moest blijven en de nieuwe bomen het rendement van de zonnepanelen niet zou beperken. Het aantal bomen in de wijk is nagenoeg hetzelfde gebleven. Wel is veel onnodige verharding verwijderd, waardoor het groenareaal in de wijk is gestegen van 3.300 m² naar 7.200 m². Bewoners zien letterlijk dat de buurt erop vooruit is gegaan, het ziet er allemaal stukken vriendelijker uit. De gezamenlijke kruidentuin -die door bewoners zelf wordt onderhouden- brengt buurtbewoners bij elkaar voor een praatje. En hopelijk gaan bewoners ervaren dat op een warme zomerdag de omgeving wat aangenamer aanvoelt als voorheen.

Naast de leefbaarheid van de wijk is veel verbeterd op het vlak van biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Door de aangepaste bestrating wordt het minder warm in de wijk. Het regenwater loopt niet meer onnodig weg via het rioolputje maar zakt langzaam via de plantvakken in de bodem. De bomen in de wijk hebben door de verbeterde groeiplaatsen de mogelijkheid om oud te worden waardoor ze echt een bijdrage gaan leveren aan verkoeling, een bron van voedsel en schuilplaatsen voor allerlei vogels, insecten en kleine zoogdieren, het reinigen van water, zuurstof en een schone(re) lucht.

De jury is blij dat bewoners tijdens de informatieavonden uitleg hebben gekregen over het klimaatbestendig maken van de wijk. Ondanks alle maatregelen in de openbare ruimte is de hulp van bewoners nodig aangezien zo'n 40% van de stedelijke oppervlakte in bezit is van particulieren. Bewoners enthousiasmeren tijdens reconstructiewerkzaamheden is een heel geschikt én natuurlijk moment.